

Predkladacia správa

Materiál obsahuje Správu o stave jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení na území Slovenskej republiky a o činnosti Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky (ÚJD SR) za rok 2019, ktorá bola spracovaná na základe § 4 ods. 1 písm. h) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Predkladaná správa podáva komplexnú informáciu o činnosti ÚJD SR podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a podľa atómového zákona. Zároveň sa venuje hodnoteniu jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení vo výstavbe, v prevádzke a vo vyradovaní na území Slovenskej republiky, a tiež plneniu medzinárodných záväzkov SR v oblasti mierového využívania jadrovej energie a záruk v tejto oblasti.

Prezentované sú aktivity ÚJD SR v oblasti legislatívy, vydávania povolení pre výstavbu, prevádzku a vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky, hodnotenia a kontroly bezpečnosti jadrových zariadení, v oblasti bezpečného nakladania s rádioaktívnymi odpadmi, v oblasti hodnotenia vonkajšej havarijnej pripravenosti, havarijnej pripravenosti štátu pre radiačné havárie, v oblasti evidencie a kontroly jadrových materiálov, nezávislého informovania verejnosti a v oblasti medzinárodnej spolupráce.

Z hľadiska legislatívnych činností v roku 2019 ÚJD SR pokračoval v tvorbe nového atómového zákona podľa schváleného harmonogramu, vo vydávaní bezpečnostných návodov a smerníc a v práci v medzirezortných pracovných skupinách vo svojej pôsobnosti. V súvislosti s tvorbou a novelizáciou vyhlášok v kompetencii ÚJD SR bol vypracovaný jeden návrh novej vyhlášky a dve vyhlášky boli novelizované. Finalizovala sa novela vyhlášky č. 33/2012 Z. z. o pravidelnom, komplexnom a systematickom hodnotení jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení v znení vyhlášky č. 106/2016 Z. z. Novela bola uverejnená v Zbierke zákonov SR pod č. 71/2019 Z. z. s účinnosťou od 15. marca 2019. Prebehla úprava vyhlášky č. 52/2006 Z. z. o odbornej spôsobilosti v znení vyhlášky č. 34/2012 Z. z. V Zbierke zákonov SR bola vyhlásená pod č. 410/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2020. Koncom roku 2019 bolo ukončené medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu novej vyhlášky, ktorá nahradí doterajšiu vyhlášku č. 76/2018 Z. z. o špeciálnych materiáloch a zariadeniach, ktoré spadajú pod dozor ÚJD SR.

Správa sa zaoberá aj ďalšími aktivitami v súvislosti s kompetenciami ÚJD SR v Európskej únii a v medzinárodných organizáciách, ktorých cieľom je zaistiť spoľahlivosť prevádzky jadrových elektrární a zvyšovanie ich jadrovej bezpečnosti s cieľom ochrany verejnosti a životného prostredia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia. Záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd sú priebežne plnené.

Mimoriadne dôležité sú činnosti ÚJD SR v oblasti vydávania povolení, posudzovania a hodnotenia bezpečnostnej dokumentácie, ako i kontrolná a inšpekčná činnosť v jadrových zariadeniach a vynucovanie práva. V rámci kontrolnej a inšpekčnej činnosti v roku 2019 vydal ÚJD SR spolu 483 rozhodnutí a vykonal 204 inšpekcií.

Počet a charakter udalostí na jadrových zariadeniach bol v roku 2019 v rámci obvyklých prevádzkových porúch bez osobitnej významnosti z hľadiska jadrovej bezpečnosti. Bolo zaevidovaných 6 prevádzkových udalostí podliehajúcich hláseniu dozornému orgánu na JE Bohunice V-2 a 12 udalostí na JE Mochovce 1, 2.

Na základe výsledkov kontrolnej a hodnotiacej činnosti ÚJD SR je možné konštatovať, že jadrové zariadenia v Slovenskej republike boli v roku 2019 prevádzkované bezpečne a spoľahlivo, bez závažných udalostí, ktoré by viedli k tomu, že by ÚJD SR musel vydať príkaz na zníženie výkonu alebo na odstavenie reaktora, resp. zastavenie prevádzky jadrovej elektrárne. V roku 2019 ÚJD SR neobmedzil rozsah alebo platnosť povolenia, ani nezastavil prevádzku žiadneho JZ. ÚJD SR odňal jeden preukaz o osobitnej odbornej spôsobilosti vybraného zamestnanca držiteľa povolenia z dôvodu neúspešného vykonania skúšky počas overovania osobitnej odbornej spôsobilosti vybraného zamestnanca.

Bloky JE Bohunice V-1, odstavené z prevádzky v decembri 2006 a 2008, sú momentálne v II. etape vyradovania. Vyradovanie jadrovej elektrárne Bohunice A-1 prebieha podľa harmonogramu III. a IV. etapy vyradovania.

ÚJD SR tiež venuje zvýšenú pozornosť kybernetickým bezpečnostným hrozbám, ktoré môžu mať nepriaznivý dopad na bezpečnú prevádzku jadrových zariadení a na fyzickú ochranu jadrových materiálov a jadrových zariadení. Opatrenia na zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti sú súčasťou plánov fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení. ÚJD SR pri získavaní a vyhodnocovaní informácií o kybernetických hrozbách spolupracuje so spravodajskými službami, Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom obrany SR v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny „Určenie hrozby jadrovým zariadením a pre jadrové zariadenia a jadrové materiály v rámci projektového ohrozenia štátu“.

Záverečná časť správy sa venuje finančnému zabezpečeniu činností ÚJD SR, riadeniu ľudských zdrojov, vzdelávaniu zamestnancov, rozvoju dozorných činností a systému manažérstva kvality.

Predložený materiál nemá ekonomický, finančný a environmentálny vplyv, vplyv na zamestnanosť a podnikateľské prostredie, ani vplyv na štátny rozpočet, rozpočty obcí a rozpočty vyšších územných celkov.

Správa bola predložená na rokovanie vlády SR dňa 20. apríla 2020 a dňa 9. septembra 2020 prerokovaná a vzatá na vedomie vládou SR.